

REDACTIE

E. HEIMANS, Amsterdam en JAC. P. THIJSSSE, Bloemendaal.

ADRES DER REDACTIE:

E. HEIMANS, PL. MUIDERGRACHT 55.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

HET WATERHOENTJE.

Van alle waadvogels is het waterhoentje wel het meest vertrouwelijke. Dit mooie diertje, het natuurlijk ornament van vijvers en vaarten overwintert midden in de dorpen op boeren-erven en in villa-tuintjes en bouwt zijn nest overal, waar een dicht begroeide waterkant te vinden is, al snort de spoortrein ook vlak langs zijn nest. Er wordt nog al eens beweerd, dat vogels van een rustige omgeving houden, maar als ge alles goed nagaat, zult ge merken dat 't met die rustigheid zoo erg niet is en dat het er eigenlijk alleen maar op aan komt, dat wij menschen de vogelhuishouding met rust laten. Konden wij onze vingers thuis houden, dan nestelden de waterhoentjes wellicht in de Bocht van de Heerengracht.

Het is eigenlijk erg pover, dat de meeste van onze stadsparken nog niet eens op een paar waterhoentjes-huishoudens kunnen bogen, en de bestuurders van dergelijke gelegenheden mochten de zaak wel eens ter harte nemen. 't Is niet anders dan een kwestie van goeden wil van onze zijde, want de waterhoentjes zelve zullen dadelijk bereid gevonden worden om op onze avances in te gaan. Dertig jaar geleden nestelden in onzen tuin in Woerden een paar waterhoentjes in een vijver niet grooter dan honderd vierkante meter tusschen een straatweg en een druk jaagpad. Het zal onze lezers

niet moeilijk vallen nog sterker staaltjes van waterhoentjes-vertrouwelijkheid bijeen te brengen.

Er is geen enkele vogel, die zich zoo naar de omstandigheden weet te schikken. Normaal bouwen zij hun nest, of liever hun nesten, want ze zijn nog bouwlustiger dan het winterkoninkje, in de zeggen en biesen en liefst van geknakte en gebroken bies en rietgrasstengels zelve. Onze fotografie geeft een vrij juist beeld van een waterhoentjesnest, zooals dat er volgens de boeken moet uitzien. En werkelijk heb ik er zoo een menigte gezien maar nog veel meer in allerlei standplaatsen en van allerlei materiaal vervaardigd.

Uiterst zelden ligt het nest meer dan vijf meter van den oever verwijderd. Wel wordt 't soms midden in 't water gebouwd op samengewaaide dorre stengels, zooals zwarte sterntjes doen, of op een sparretak die afhangt in 't water. Elzenstoven, essenstoven en wilgenstronken zijn zeer geliefde woonplaatsen, ook knotwilg, al zijn ze vrij hoog en eens vonden we een nest drie meter hoog in een ouden meidoorn.

Het mocht ons niet gelukken, te zien, hoe de jongen dat nest verlieten, of ze er uit sprongen, er uit vielen of weggedragen werden door de ouden, hetzij met den snavel, hetzij met de pooten. De vraag, hoe ze het nest weer bereikten, om er te overnachten behoeft niet te worden beantwoord, want ze zijn nooit meer in dat nest teruggekeerd en hebben hun verblijf gevonden in een ander nest,

laag bij den grond en vlak aan 't water. Sommige waterhoentjes veroorloven zich zelfs de weelde van er vier of vijf nesten op na te houden.

Trouwens veel vogels doen dat. Wij beginnen pas op die dingen te letten, maar iedereen heeft al wel eens opgemerkt, dat veel nesten gebouwd worden, waar nooit eieren in komen. Het schijnt, dat vele vogels een nest maken alleen om er eens plezierig in te gaan zitten; grasmusschen en tuinfluiters zitten vaak te zingen in een half voltooid nest en gaan dan weer op een andere plaats een heel nieuw nest beginnen. Een jong roodstaartjespaar, luidjes, die 't dit jaar voor 't eerst doen,

bezig waren, uit te komen; ge kunt de gaatjes in de aangepikte schalen duidelijk zien. Ook hier is 't aantal der tot ontwikkeling gekomen eieren slechts vier.

Nu heeft mijn vriend Selous, een van de meest scherpzinnige, onbevooroordeelde en waarheids-lievende ornithologen, gezien, dat een waterhoentje, een mannetje, eieren uit het nest haalde, doorpikte, wegdroeg en ze in diep water liet zinken. 't Is een huiveringwekkende bijzonderheid. Van zwanen en ooievaars wordt ook verteld, dat ze op deze wijze het aantal hunner nakomelingen beperken, als wisten zij, dat ze niet in staat zouden zijn een grooter aantal jongen te verzorgen.

Photo van R. TEPE, Bloemendaal.

Waterhoentjesnest met aangepikte eieren.

bouwen twee nesten tegelijk in mijn broedkastjes en ik maak me er al bezorgd over, dat ze misschien op een derde plaats de eigenlijke broederij zullen volvoeren. In hoeverre hier meeningverschil, koppigheid, lichtzinnigheid of domheid in 't spel is, valt natuurlijk moeilijk uit te maken.

Wie waterhoentjes in zijn buurt heeft, moet eens op deze dingen letten en vindt misschien dan ook nog gelegenheid, om omtrent een andere hoogst gewichtige zaak eenige waarnemingen te doen.

Gewoonlijk legt het waterhoentje zeven tot tien eieren. Het aantal jongen is meestal geringer. Onze foto is genomen van een nest, waarin de jongen juist

Natuurlijk is het niet gemakkelijk hiervan iets te zien te krijgen, zonder van den vroegen morgen tot den laten avond op den loer te liggen. Maar ge kunt alvast in de waterhoentjes-nesten, die ge vindt, letten op het aantal eieren en nagaan of dat gedurende de bebroedingstijd vermindert.

Het is een feit, dat in de meeste waterhoentjesgezinnen niet meer dan vier kleintjes tegelijk aanwezig zijn en heel dikwijls zijn er maar drie of twee. Daarvan krijgt dan de rat of de snoek de schuld, maar het zou wel kunnen gebeuren, dat we in dit geval den dood beweend hebben van jeugdige waterhoentjes, die nooit geboren zijn.

En nu nog iets over de afgezaagde kwestie van nut en schade. Sommige visschers beweren, dat de waterhoentjes schadelijk zijn, omdat ze veel vischbroed verdelgen. Nu mag je in deze dagen van verbetering van den vischstand en nieuwe visscherijwetten volstrekt niet aan 't vischbroed komen! Nu, het waterhoentje eet van alles en dus ook vischbroed. Maar het dier zoekt zijn voedsel de helft van den tijd aan de oppervlakte van het water en voor de rest op het land, zoodat het werkelijk aan de visscherij geen schade van eenige beteekenis berokkent.

Je zoudt even goed kunnen beweren, dat de waterhoentjes verderfelijk zijn voor den tuinbouw want ze hebben hier eens in een moestuin een bed spinazie half kaalgevreten en ook kunnen ze het gras wegpikken en afscheuren geheel op de manier van de ganzen.

Maar in de allereerste plaats zijn het insecteneters en ik kan u verzekeren, dat ze ons onbetaalbare diensten bewijzen door het verdelgen van duizenden en duizenden muggenlarven en eierleggende muggen of muggen, die zoo juist uit hun pophulsel te voorschijn komen. Het zal niet lang meer duren, of de ringelmug en de steekmug komen weer hun accijns van bloed eischen, en de malaria-mug verricht zijn sluipmoordenaarswerk. En wanneer ge dan uw jeukbobbels betast of de koude koortsrilling door uw leden voelt, denk er dan even aan dat vermeerdering van het aantal waterhoentjes, een onfeilbaar middel is tot vermindering van de muggenplaag.

JAC. P. TH.

UIT HET LEVEN VAN DEN BUNZING.

Dit opstel zal zich bepalen bij het leven en het verblijf van een bunzingpaar, in een boerenschuur en op het erf in den winter. Kom, stellen wij ons voor de maand November; grillig en guur is deze maand; kille koude en nachtvorsten kenmerken haar, terwijl soms overdag een lief lachend zonnetje nog wat tracht goed te maken. Maar ook bijna zeker is het, dat deze maand ons heel wat nat bezorgen zal, afgewisseld door soms flinke hagelbuien.

Alle handen reppen zich dan ook, om alles wat de akker dit jaar heeft opgeleverd, voor den komenden winter beveiligd te krijgen. Ook voor het vee, dat tot op heden nog iederen dag naar het weiland, of ook wel naar 't bietenloof is geweest, is het opeens staltijd geworden; de nachtvorsten zijn gekomen, en dan is het met het buiten lopen gedaan. Nu

is ook voor mij, den schrijver van dit opstel, de tijd aangebroken, dat ik mijn werkkring, tot ruim April niet verder behoef te zoeken, dan in den veestal, de schuur en op het boeren erf, omdat ik aangesteld ben bij den landbouwer tot veeoppasser, en wat daar mee in verband staat.

Het is de eerste morgen, dat ik mij als naar gewoonte naar de schuur begeef. Zes uur 's morgens is alles nog in rust, alleen de paardenknecht is al in den stal present, omdat hij de paarden moet voederen en kammen, eer hij er het land mee in zal rijden. Na hem goeden morgen gewenscht te hebben, begin ik mijn eerste ochtendronde in een nieuw aangebroken staltijd. In den vetstal en koestal is alles in goede orde en reeds present (vetstal is de stal waar beesten gemest worden).

Ik begeef me naar de andere schuur, die aan den overkant van den weg gebouwd is. Na ook daar alles in orde bevonden te hebben, zal ik er toe over gaan, om het vee te voederen. In een hok, dat tot bergplaats van allerlei rommel dient, hoor ik onder het voederen der kalveren, een verdacht geluid. Het schijnt mij toe, dat hier in het donker ratten aan het spelen zijn; nadat ik eenige beweging heb gemaakt, is alles stil geworden. Maar iemand met onderzoekingsgeest wil weten, wat dat te beduiden heeft. Ik zal, zoodra het licht is geworden, eens een onderzoek beginnen. Het is acht uur geworden, al het vee is van drinken en voedsel voorzien. Ik kan nu mijn nieuwsgierigheid niet langer meer bedwingen, en ga dus in genoemd hok kijken.

Na er alles met de meeste omzichtigheid te hebben opgenomen, ben ik nog niet veel wijzer geworden. Alleen heb ik dit opgedaan, dat langs een balk, achter het gebint, een gat gevreten is. Dit gat voert naar een riooleering, die zoo naar een diepe sloot afloopt. Dit gat trekt mijn aandacht, en ik kom tot de overtuiging, dat dit wel het werk van een bunzing is. Tot mijn geluk zie ik mijn vermoeden al eenigszins bevestigd, door dat in het mulle zand zich duidelijk de sporen van den bunzing vertoonen, een bewijs dus, dat hij de levensmaker is geweest.

Het verkregen succes zal ik voor me bewaren als een gewichtig geheim; in mijn gedachten strijk ik de 60 centen van den jachtopziener al op. Ja wat nog meer wil zeggen, ik bereken reeds het bedrag, dat ik bij den voddenkoopman voor de huid zal krijgen, en zeg dan in mijn gedachten; jongen, dat is een mooi buitenkansje.

Maar ook hier leerde mij spoedig de ondervinding, dat men niet moet trachten de huid te verkoopen, eer de beer geschoten is. Na nog een paar weken geduld geoefend te hebben, ging ik er toe over, in dit hok een val te plaatsen, met een ei als lokaas.